

A magyar társadalom hátán fát lehet vágni - szoktak is

2014.02.16.

Ami a Zengőn történt az tetőpontja volt egy folyamatnak - ezekkel a szavakkal emlékezett meg Lányi András, író, filozófus, filmrendező arról, hogy tíz évvel ezelőtt a környezetvédők meggátolták a katonai radar építését a Dél-Dunántúl legmagasabb pontján. Amúgy a civilek sikere - ha az övék volt egyáltalán - húsz év alatt 180 milliárd forintba kerül az országnak.

Sólyom László 2004-ben a Zengőn
MTI - Kálmándy Ferenc

2004. február 13-án a Greenpeace aktivisták által támogatott környezetvédők a fákhöz láncolva magukat megakadályozták, hogy a Honvédelmi Minisztérium belefogjon a Zengő-hegyen a légvédelmi radar építésébe. Azóta minden évben az említett naphoz legközelebb eső hétvégén a hegyvédő civilek felmennek a 682 méter magas csúcsra, és megidéznek a „zengői csata” napjait. Így történt idén is, és a kerek évfordulón az akkori tiltakozásban két leginkább érintett Zengő-közi településről, Pécsváradról és Hosszúhetényből indulva másfél százan sétáltak fel a hegyre.

A kirándulók között ott volt Sólyom László, aki a Védegylet vezetőjeként, majd 2005-től államfőként hitet tett a beruházás ellen, s ez nagyban hozzájárult ahhoz, hogy ne ott épüljön meg a lokátor. Felment a hegyre Illés Zoltán, a vidékfejlesztési tárca államtitkára is. Róla tudni kell, hogy az első Orbán-kormány idején, amikor a Fidesz alelnöke volt nem támadta a kormánya által is támogatott és jogszabályba öntött zengői terveket, aztán hogy a Fidesz 2002-ben elvesztette a választást, Illés az egyik leghangosabb ellenzője lett a beruházásnak.

Mint arról többször írtunk, a Honvédelmi Minisztérium a kilencvenes évek második felében döntött arról, hogy korszerűsíti a Varsó Szerződéstől örökölt katonai lokátor-rendszert, s megépít három új légvédelmi radart Bánkúton, Békéscsabán és a Zengőn. Amikor hazánk belépett a NATO-ba, a katonai szövetség vállalta az új létesítmények megépítésének finanszírozását. A bánkúti és a csabai radar meg is épült, a zengői viszont a környezetvédők meggátolták.

A fő érv az volt, hogy a radarhoz vezető út szélesítése, és burkolása miatt veszélyeztetetté válhat a hegy egyik védett növényének, a bánáti bazsarózsának 2-3 százaléka. A Gyurcsány-kormány meghátrált, s a Pécs feletti Tubest jelölte ki a radar új helyszínéül. Ott viszont a pécsiek szálltak szembe az elképzeléssel, mivel félték a létesítmény esetleges egészségkárosító hatásától. A fentiek okán a második Orbán-kormány úgy döntött, hogy a Tolna megyei Medina község határában legyen a radar. A létesítmény immár kész, s várhatóan idén hadrendbe áll.

A 800 lelkes, fideszes irányítású község nem tiltakozott a tervek ellen, egyrészt, mert ott már évtizedek óta működik egy radar, másrészt jól jön az állástalanságtól és forráshiánytól sújtott falunak a radar befogadásáért kapott 100 millió forint, amiből fedezni tudják a pályázati támogatásból megvalósuló infrastruktúrafejlesztések önrészét.

Ez lett belőle: A Medina határában álló 45 méter magas 3D-s radartorony
Fotó - ORFK - H.Szabó Sándor

A szombati emléktúra után a Hosszúhetényi művelődési házban előadások hangzottak el a zengői csata miattjeiről. Mészáros Gyula, nyugalmazott ezredes a medinai elhelyezés nagyszerűségéről beszélt, mondván, hogy demokratikus döntés eredményeként épül fel ott a radar, s a helybéliek támogatják a létesítést. Az obsitos főtitst azt bizonygatta, hogy műszakilag is Medinán lesz a legjobb helyen a lokátor. Ugyanakkor ellentmondásba keveredett önmagával, hisz szólt arról is, hogy Hende Csaba, a Fidesz-kormány honvédelmi minisztere is a Zengőt tartotta a legalkalmasabb helynek, és kényszerből egyezett ki Medinával.

Mellesleg a medinai radar valóban belátja a Dunántúlt, csak épp ehhez az kell, hogy Kup és Juta község mellett megmaradjon két réskitöltő radar és az azokat kiszolgáló század. Ezekre a zengői radar esetén nem lett volna szükség. A két réskitöltő és katonai egység fenntartása a következő húsz évben 180 milliárdjába kerül hazánknak, merthogy radar-beruházást igen, a működés ésszerűtlenségeit, pazarlásait viszont már nem finanszírozza a NATO.

Ezért aztán sok szakember úgy látja, hogy megérné a medinai lokátort mégiscsak a Zengőre telepíteni, mert a „hurcolkodás” költségét megúsznánk 10-20 milliárdból, ám megtakarítanánk 160-170 milliárdot a réskitöltők kiiktatásával.

Minderről a szombati rendezvényen - természetesen - nem esett szó, annál több a civilek hősi magatartásáról. A hosszúhetényi emlékezés megszólalójaként, Lányi András - aki 2004-ben ugyancsak a Végelet egyik vezetőjeként állt a tiltakozók mellé - úgy vélte, hogy ami a Zengőn történt, az a hazai civil ellenállás tetőpontja volt. Lányi szerint a zengői csatában nem játszottak szerepet pártszempontok. (Itt azért érdemes megjegyezni, hogy ezt az MSZP-sek egészen másképp látják, szerintük a 2002-es választást elvesztő Fidesz nem környezetvédelmi okokból állt a zengői civilek mögé, hanem azért, hogy gyengítse a szocialista kormányt.)

Lányi hangsúlyozta azt is, hogy a zengői siker nem ismétlődhet meg, mert a civilek „kimentek a divatból”, s a politikusok úgy vélik semmi szükség a civil mozgalmakra, társadalmi felhatalmazása csak a választásokat megnyerő pártoknak van, ezért minden döntést rájuk kell hagyni.

„A magyar társadalom szelíd, fát lehet a hátán vágni”, jegyezte meg Lányi, majd hatásszünet után hozzátette: „szoktak is”. Ironikusan folytatta: a civil mozgalmak professzionálisak lettek, ami abban merül ki, hogy fennmaradásuk érdekében nagyon értenek a pályázatíráshoz. Ám fontos ügyekben nem mozdulnak meg, s ennek bizonyítékát látta abban, hogy a paksi atomerőmű bővítésének hírére meg se moccant a civil társadalom. Így miközben másutt a megújuló energiáé a jövő, mi az „atomerőművek utolsó csatlósa lettünk, pedig utolsó csatlósnak lenni nem egy hálás szerep”. Mondandóját Lányi ezzel fejezte be:

- A politikusok rájöttek, hogy nem kell komolyan venni a civileket, és ezt már mi is így érezzük.

Forrás:

[Népszabadság Online](#)